

Statsbudsjettet 2019

Innspill til Stortingets familie- og kulturkomite om Prop. 1 (2018-2019) Kulturdepartementet.

Spekter mener at budsjettproposisjonen på en god måte understreker hva kulturen kan og skal bidra med i samfunnet. I akselerasjonens og polariseringens tidsalder er det viktigere enn på lenge at kunsten og kulturen gis økonomiske rammebetingelser som gjør at samfunnsoppdraget kan utføres. Spekter merker seg også at tidligere fokus på det kommersielle næringsperspektivet synes å være nedtonet.

Kulturinstitusjonene, som utgjør selve ryggraden i kultur-Norge, rammes imidlertid for femte året på rad av regjeringens ABE-reform. Med forslaget til statsbudsjett vil mange av institusjonene få mindre til produksjon i 2019.

Musikk- og scenekunstinstitusjonene ligger på i underkant av 2,4 pst økning, mens museene stort sett ligger rundt 2,2 pst økning. Dette fører til ytterligere innstramminger for arbeidsintensive institusjoner der den største kostnaden er nettopp lønn. Med en stipulert lønnsvekst på 3,2 pst og prisvekst på 1,5 pst er dette krevende. Den teknologiske utviklingen fører for kulturinstitusjonene til endrede brukermønstre og publikumskrav på den ene siden, og endrede kompetansebehov og produksjonsvilkår på den andre siden. For at kulturinstitusjonene skal kunne drive innovasjon og organisasjonsutvikling i takt med samfunnsutviklingen må de sikres gode og forutsigbare rammebetingelser. ABE-reformen er et lite treffsikkert virkemiddel. Den straffer virksomheter med lavt effektiviseringspotensiale, og kan bli en sovepute for virksomheter hvor effektiviseringspotensialet er større.

Spekter er enig med regjeringen i at fellesskapets ressurser skal brukes på en mest mulig effektiv måte, og vi er positive til reformer og grep som gir insentiver til mer effektiv drift. Spekter mener imidlertid tiden er inne for en evaluering av ABE-reformen, og med det en gjennomgang av hvilke konsekvenser den har for kultursektoren.

Allemennkringkastingstilbudet forutsetter tilstrekkelig finansiering

NRK har i sitt forslag til regjeringen foreslått at kringkastingsavgiften økes med 75 kr for å videreføre og utvikle allmennkringkastingstilbudet i 2019. Forslaget forutsetter en fortsatt effektivisering og rasjonalisering av virksomheten. En begrenset økning med 61 kr slik det foreslås i statsbudsjettet vil forsterke dette kravet ytterligere i en tid der vi står overfor endringer som er så fundamentale og skjer i et så raskt tempo, at det er grunn til å slå fast at NRK og norsk innhold og kultur aldri har stått overfor et mer dramatisk skifte. Spekter mener derfor det er gode grunner til at NRK's forslag om en lisensøkning på 75 kroner bør imøtekommes.

Privat finansiering av kulturlivet

Spekter registrerer med stor grad av skuffelse og undring at Talent Norges tilskudd foreslås kuttet med 2,1 millioner kroner. Kulturministeren har begrunnet kuttet med at Talent Norge er så flinke til å skaffe privat finansiering. Vi stiller oss undrende til denne argumentasjonen all den tid regjeringen oppfordrer kunst- og kulturinstitusjonene til å arbeide for å fremskaffe flere private bidrag til sin virksomhet. Er det slik at om man lykkes i dette arbeidet må man forvente kutt i den offentlige finansieringen i neste omgang? Dette synes å være et brudd med intensjonen i gaveforsterkningsordningen som Regjeringen innførte i 2014 og som skulle stimulere til økt privat finansiering av kunst og kultur.

Nødvendig med endringer i arbeidstidsbestemmelsene

Det er Spekters oppfatning at en av de største hindringene for mer effektiv drift i offentlig virksomhet, er arbeidstidsbestemmelsene slik disse er nedfelt i Arbeidsmiljøloven.

Spekter mener at arbeidstidsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven må suppleres med Arbeidstidsutvalgets forslag om nye regler for skift/turnusarbeid. I de fleste kunst- og kulturvirksomhetene må man i dag ha avtaler med fagforeninger for å sikre fornuftig drift, for eksempel ved at man gjennomsnittsberegner arbeidstiden over flere uker. Dette kan være hensiktsmessig i tider hvor arbeidspådraget – og oppgavene varierer. Det er for eksempel høy aktivitet i tiden før en premiere i teatrene, mens det er lavere aktivitet i andre perioder. I museene er det høyere aktivitet i turistsesongen om sommeren enn på vinteren.

Som Arbeidstidsutvalget har pekt på, kan det i praksis være krevende å få til avtaler som sikrer hensiktsmessige og fleksible arbeidstidsplaner i virksomheter som har skift/turnusarbeid. Dette gjelder også kunst- og kulturinstitusjonene. Arbeidstidsutvalgets forslag om ny lovbestemmelse for skift/turnusarbeid, vil gi arbeidsgiver et større handlingsrom i å lage arbeidsplaner tilpasset helt ordinær drift, og bør derfor gjennomføres. Det kan i sin tur også øke tilgjengeligheten for publikum.

Behov for enklere momsregler i kultursektoren

Innføring av avgiftsplikt med lav sats for musikk og scenekunst er et effektiviseringstiltak. Det vil sikre et enklere og mer helhetlig regelverk for kultursektoren, gi lavere administrative kostnader, og regelverket blir mer oversiktlig og helhetlig. I tillegg unngår man at det oppstår konkurransemessige forskjeller mellom aktører som tilbyr tjenester til publikum i det samme markedet. Spekters museumsmedlemmer rapporterer om en klar arbeidsmessig forenkling etter at de kom inn under avgiftsplikten i 2010. Tiltaket bør derfor også gjennomføres for andre institusjoner i sektoren.

Behov for mer midler til drift og vedlikehold av bygg og infrastruktur

I 2019 ønsker regjeringen å gi tilslutning til 18 nye bygg- og rehabiliteringsprosjekter. Samlet foreslås en økning på 285,6 millioner kroner til nasjonale kulturbygg, samt 771,7 millioner kroner i tilsagnsfullmakt for å ferdigstiller prosjekter senere i år. Vedlikeholdsetterslepet på eldre kulturbygg er svært stort. Spekter vil derfor påpeke institusjonenes behov for oppmerksomhet fra myndighetenes side om drift og vedlikehold av byggene over tid. Oslo Economics har på oppdrag fra Spekter konstatert at vedlikeholdsetterslepet på eldre kulturbygg beløper seg til mellom 6 og 13 milliarder kroner avhengig hvilket tidsspenn man legger til grunn. Manglende vedlikehold kan medføre totalreovering som blir

langt dyrere enn om dette var lagt inn i et mer helhetlig system. De offentlige rammebetingelsene og tildelingene ivaretar ikke godt nok de behovene som løpende utvikling og vedlikehold av bygningene forutsetter.

Innspill til Stortingets familie- og kulturkomite om Prop. 1 S (2018-2019) Barne- og likestillingsdepartementet

Kontantstøtte

En av hovedprioriteringene til BLD i 2019 er initiativ for et mer likestilt arbeidsliv. I proposisjonen fremgår det at arbeidet med integrering er prioritert, og det defineres tydelig at flere innvandrerkvinner må i arbeid. «Jobbsjansen» forbeholdt innvandrerkvinner foreslås således økt med 15 millioner. Spekter mener det ville hatt betydelig større virkning for integreringen av innvandrerkvinner i arbeidslivet å fase ut kontantstøtten. Satsene for kontantstøtte er for 2019 foreslått uendret, men regjeringen antar likevel at bruken vil øke og foreslår en økning på 2,8 pst, til 1,8 milliarder kroner.

Statistisk Sentralbyrå (SSB) har påvist at forskjellen i kontantstøttemottak blant barn med og uten innvandrerbakgrunn er blitt større. Når det utbetales kontantstøtte for en større andel barn med innvandrerbakgrunn enn barn uten, mener SSB det trolig har sammenheng med innvandrerkvinner lavere sysselsettingsnivå, kombinert med lav utdanning.

Spekter mener kontantstøtten bidrar til å sementere tradisjonelle kjønnsrollemønstre, og holder mange kvinner borte fra arbeidslivet. Det gjelder særlig innvandrerkvinner som burde vært ute i arbeidslivet for å styrke sin økonomiske og sosiale selvstendighet.

Spekter mener videre kontantstøtten hindrer inkludering og samtidig bryter med regjeringens mål om høy sysselsetting. Å fase ut kontantstøtten vil etter vår vurdering derfor være et grep som både vil øke sysselsettingen og bidra til inkludering.